

ANJA ŠOVAGOVIĆ DESPOT

Zagvozđ

PREMIJERE

RAZGOVOR

FESTIVALI

VOX

HISTRIONIS

AKTUALNOSTI

TEORIJA

NOVE KNJIGE

SJEĆANJA

DRAMA

Tišina i mir.

Vručina. Fjaka. Pivo.

Mir u prirodi oko mene, mir u Mlikijevih roditelja kući, mir u djeci zagvoždanskoj, mir u Alagićima, mir u Čaglji-ma, mir u Dedićima. Neki mir za koji ne vjeruješ da postoji na zemlji. Mir u Biokovu, u sparini ljetnoj, u kafiću na Trgu glumaca. Divni, opuštajući, nevjerovatni, blagi, mirni, blaženi mir.

I kao da sam u nekom savršenom svijetu u kojem je življenje čista ljepota, a čovjek sama sreća.

I ništa ne moram, nitko me ne tjera, nigdje ne žurim, a znam da bit će, znam da bit će dobro, znam da bit će do kraja, znam da bit će ljubav.

Sjedim na terasi s Gregurevićem, jedemo pršut i sir, pijemo vino, bogme i cijelu butelju, razgovaramo, ne da nam se micati nigdje s te terase, iz te tišine. Prvi put sam u Mlikotama, prvi put u Zagvozdu. I kao da sam ovdje već mjesecima, kao da je ta kuća moja, kao da je taj noćni mir moj davni prijatelj, kao da je ta tišina Zagore oduvijek sa mnom.

Histrioni u daljini igraju *Hamleta*, u gledalištu više od tisuću ljudi, tihih, plaih, otvorenih za doživljaj, neposrednih, pitomih. U toj tišini biokovskoj riječ se glumaca bolje čuje, istina glumačka jače odjekuje, sav znoj glumački intenzivnije se osjeća, emocija odglumljena pravom se čini.

A lvo i ja sjedimo na brdu, slušamo tišinu, uživamo jer ne moramo glumiti, a kao da glumimo. U trudu kolega na-

ših koji dolje glume *Mišolovku*, osjećamo i svoj trud glumacki jer je i njih i nas Zagvozđ primio otvorena srca.

Zvoni telefon. Mliki zove na tulum. Predstava je završila, gledalo ju je skoro dvije tisuće ljudi, zatvoreni su jubilarni 5. dani glumca u Zagvozdu. Moramo na tulum kod popularnog Jole u njegove Čaglje. Kod mame i tate Čagalj.

Nikada se u životu nisam toliko napjevala i nauživala i s toliko radosti i veselja sudjelovala u druženju s meni, do tada, potpuno nepoznatim ljudima, u druženju koje je trajalo cijelu noć, sve do jutra. Pjevao je Jole, svirali su Brane i Ljubo, pjevao je cijeli Zagvozđ i moji kolege glumci i djeca i roditelji i starci i prijatelji. Svi. U devet sati ujutro još se jednakim intenzitetom pjevalo i nevoljko smo se opraštali na kavi, neki su morali putovati dalje, neki su morali spavati, nekima je zasmetao dan i tako smo se konačno rastali. Do viđenja do iduće godine, kada ćemo sve to ponoviti, akobogda! Ma, kako ćemo to uspjeti ponoviti, takve se fešte ne događaju svaki dan, tako se nešto pamti cijeli život!

Sljedeće ljeto ispunila sam obećanje koje sam dala Zagvoždanima poslije te zabave na kojem se orila pjesma: održala sam u Zagvozdu svoj prvi koncert u životu. Pjevala sam pjesme sa svog CD-a *Ko će mi zabranit*.

Imala sam strahovitu tremu i bila sam neizrecivo uzbuđena jer sam konačno u životu dobila priliku pjevati pred tisuću i više ljudi, bio je ispunjen cijeli Trg glumaca. Sa mnom su svirali Alan Bjelinski i Mate Matišić koji su

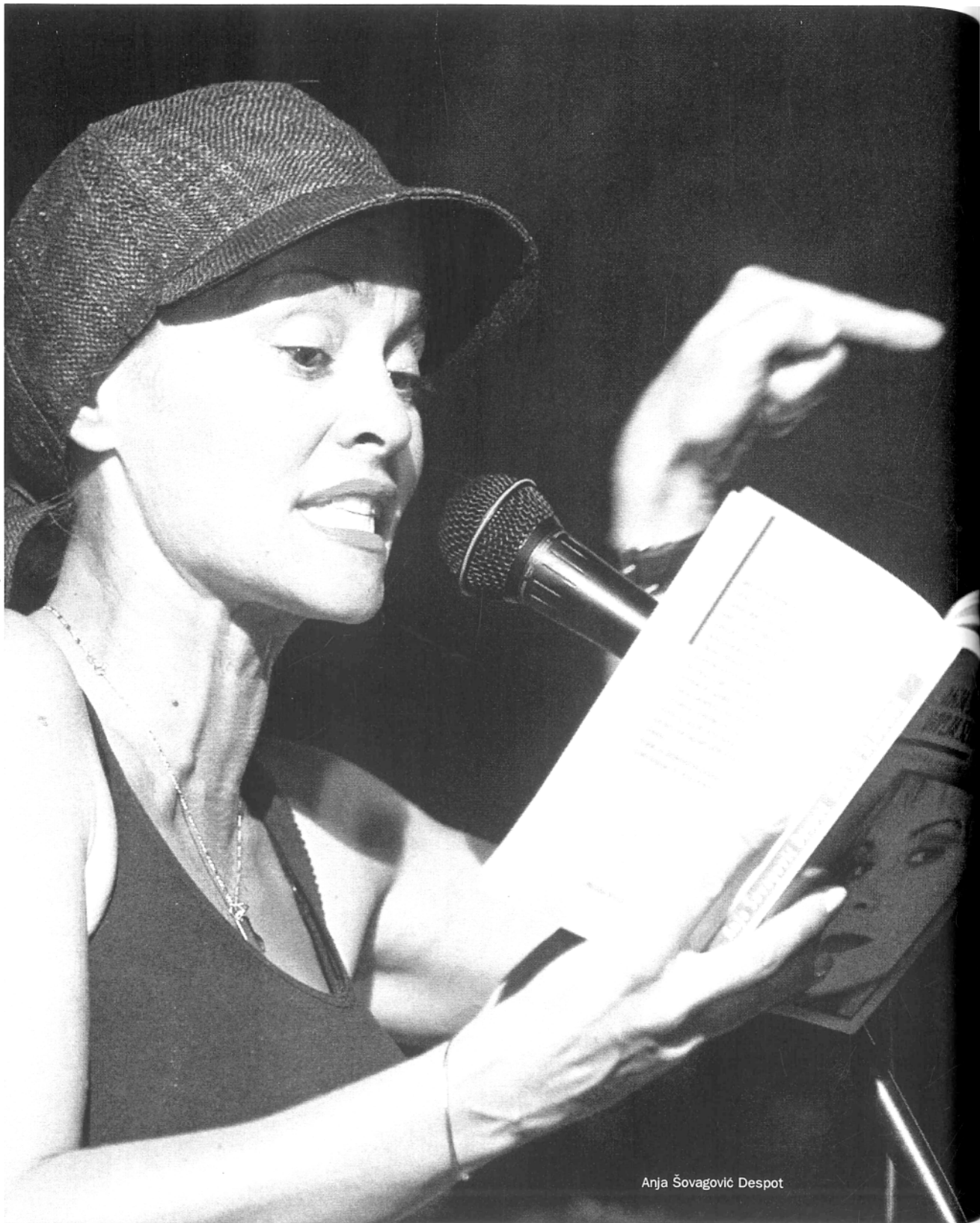

Anja Šovagović Despot

PREMIJERE
RAZGOVOR
FESTIVALI

**VOX
HISTRIONIS**

AKTUALNOSTI
TEORIJA
NOVE KNJIGE
SJEĆANJA
DRAMA

Anja Šovagović Despot

prekaljeni profesionalci i smiješna im je bila moja trema, moja nervoza. Kako su to popodne imali i generalnu probu u Šibeniku, stigli su u Zagvozdu deset minuta prije početka koncerta. Nisam mogla vjerovati da su tako hladni kao špriceri, još su se i zafrkavali sa mnom, a pred nama je bio cijeli koncert koji nikada nismo odsvirali, a nismo ga čak ni isprobali. Na brzinu smo dogovorili redosljed stvari, otprilike i tonalitete, a Mate je samo još uspio reći: "Pjevaj bečarce koliko god znaš kitica, izmišljaj, zezaj se, ne možeš fulat, šta god ti zezneš, mi ćemo spašavati, ajde, ne drami!"

I to je bilo to.

Izašla sam na scenu, a Zagvozdom se prolomio aplauz i skandiranje kakvo nisam doživjela: Ponijela me ta divna i otvorena publika koja je sa mnom željela uživati i kojoj nisu bile važne pogreške, kojoj je bila važna jedino čista i prava emocija.

Dobro sam se držala. Dobro se držao moj glas, nenaviknut na mikrofonsko pjevanje, zapravo, dobro sam se izvlačila kad nisam imala više mašte u izmišljanju bečaraca, smijala sam se zajedno s publikom, a Mate i Alan su ionako uživali u svojim instrumentalnim dijelovima u kojima su se mogli raspištoljiti.

Bilo je to vatreno krštenje u Zagvozdu nakon kojega je svaki moj sljedeći javni nastup sličnoga tipa bio luk i voda. Taj mi je koncert pomogao da se opustim u svojim budućim izletima u neke druge vode koje nisu isključivo i jedino glumačke. Pomogao mi je jer sam osjetila što je to prava i neposredna komunikacija s publikom, osjetila sam što je to prožimanje publike i onoga koji je sa scene mami i njome vlada, osjetila sam i što je to kada publika na trenutke vlada tobom koji si na sceni i kada nema ja ne mogu, ne znam, neću, znate, ma, nisam vam ja pjevačica, ja to samo za svoju dušu, osjetila sam što je to kad se baciš s palube u more, a more te prima i nosi i penje se i zajedno se s tobom smije. Osjetila sam, zapravo, što je to što me oduvijek privlačilo, a nikada do kraja nisam poželjela raditi samo to. Možda sam se toga i bojala, jer glumom se može sakriti, pokriti, glumom se može previriti, glumom se može pobjeći. Glumom se može sebe zaboraviti i glumom se uvijek može okriviti nekog drugog za neuspjeh. Gluma je divna prijateljica jer će slagati u ime moje nevjere.

Ovo što sam večeras imala pokazati, predstaviti, otpjevati u Zagvozdu, to sam bila ja, to je bio moj izbor, to su bile moje i narodne, dakle baš moje pjesme, nije važno koliko kvalitetne, to su bili moji korijeni koji su me baš sada nekako počeli mučiti, privlačiti, zanimati.

Dakle, taj dodir s publikom, taj neposredni dodir između mene i njih, a u kojem sam ja samo ja, u kojem je pjesma samo pjesma, u kojem nema posrednika, teksta, redatelja, prenesenog značenja, simbola, metafore, znaka, umjetnosti jezika, govorenja, umjetnosti autora čiji tekst izgovaram, nema posrednika preko kojeg se zbližavam s publikom, taj je bliski i bombastični dodir s čovjekom u mraku preko puta scene za mene bio šok. Ja do tada uopće nisam bila svjesna da sam u stanju to napraviti. Da sam u snazi, mogućnosti, da imam volje za takav dodir. To je kao poljubac u usta s osobom koju ne znaš, ne poznaješ, a nakon tog poljupca znaš da si baš njega tražio cio život.

To je ljubav.

U Zagvozdu sam otkrila taj drugi nivo, jednostavniji, ljepši, otvoreniji, prkosniji, autentičniji. Pritom mislim na ono nešto pravo, točno, iz trbuha, moje, njihovo, isto, uvijek isto, nešto što postoji oduvijek i ne mijenja se, a često i ne znamo da to imamo, da to volimo, da to dobro poznajemo, da nas to drži. Mislim na radost pronalazjenja tog iskona, te istine, tog zajedničkog što nam je u genima, što nas nekako čini sličnima, u čemu su se ogledale i prepoznale moje slavonske pjesme. Pjesme moга djetinjstva koje sam pjevala u zagrebačkom stanu sa slavonskim ocem sada su tako radosno odzvanjale podbiokovskim kršem i tako je točna bila vibracija koja je strujala te večeri na Trgu glumaca u Zagvozdu.

Prepoznala sam svoj kraj u njihovom, prepoznala sam svoju dramatičnost u njihovoj, prepoznala sam zajednički impuls za život.

Da. Ima nešto jako dramatično u tom zagvoždanskom kraju. Nešto što dramatično vrije ispod tog mira, tišine, prirode, samoće, napuštenosti. Neka dramatika koja ne da mira, koja vuče, pruža ruke, obavija, treperi, moli, vabi. Neka čudna dramatika koja bezuvjetno poziva, koja ne trpi dvojbe, koja ne poznaje neodlučnost.

Nešto je tako neodoljivo glumstveno, tako neodoljivo poznato, tako neopterećujuće lijepo u tom zagvoždanskom kraju koji daje sebe cijela kao što glumac cijelog sebe daje kad se ima kome dati. Glumac je otkrio Zagvozdu. Glumac je otkrio da ondje može biti i da se ondje može svima dati. Da će ga primiti. Da može biti to što jest, da može glumiti ako želi glumiti, da ne mora glumiti, da može i pogriješiti, da može i knjige promovirati, da može pjevati, ludovati, spavati, može ostati, šutjeti. Može i piti i grijehiti.

Glumac je otkrio mjesto u kojem može biti sve.

Neka svi glumci svijeta dodu u Zagvozdu.